

پژوهشکده شورای نگهبان
گزارش استدلالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

**طرح تمدید مهلت جذب اعتبارات تملک دارایی‌های
سرمایه‌ای و مالی سال ۱۳۹۵ کل کشور مصوب
۱۳۹۶/۴/۲۷**

پژوهشکده شورای نگهبان

باسمه تعالی

نظرات استدلالی شورای نگهبان

در خصوص مصوبات مجلس شورای اسلامی

**طرح تمدید مهلت جذب اعتبارات تملک
دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی سال ۱۳۹۵
کل کشور مصوب ۱۳۹۶/۴/۲۷**

تاریخ تصویب: ۱۳۹۶/۰۴/۲۷

کد گزارش: ۱۴۰۱۰۸۱۴۴

تاریخ نظر شورای نگهبان: ۱۳۹۶/۰۴/۲۸

پژوهشکده شورای نگهبان

طرح تمدید مهلت جذب اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی

سال ۱۳۹۵ کل کشور مصوب ۱۳۹۶/۴/۲۷

درباره‌ی قانون

«طرح تمدید مهلت جذب اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی سال ۱۳۹۵ کل کشور» ابتدا با عنوان «طرح تغییر مهلت جذب اعتبارات پروژه (طرح) های عمرانی سال ۱۳۹۵ کل کشور» با قید دو فوریت توسط تعدادی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به مجلس تقدیم شد. در مقدمه‌ی توجیهی این طرح ضرورت ارائه‌ی آن بدین شرح آمده است: بودجه‌ی سال ۱۳۹۵ کل کشور به جهت اینکه دیر ابلاغ شده است و فرصت کافی برای جذب آن ندارد و باعث برگشت منابع به خزانه می‌گردد، لذا به جهت تکمیل پروژه و جلوگیری از آسیب به اعتبارات محدود پروژه‌های عمرانی، ماده واحده ذیل پیشنهاد می‌شود.

دو فوریت این طرح در جلسه‌ی علنی مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۵ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و جهت بررسی به کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات مجلس به‌عنوان کمیسیون اصلی ارسال شد که این کمیسیون، با برگزاری جلسه در تاریخ ۱۳۹۶/۴/۲۵، این طرح را با اصلاح عنوان و متن به تصویب رساند و گزارش آن را تقدیم مجلس کرد. این طرح در تاریخ ۱۳۹۶/۴/۲۷ در صحن علنی مجلس مطرح شد و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان مجلس رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به موجب نامه‌ی شماره ۲۸۵/۳۳۵۶۴ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در تاریخ ۱۳۹۶/۴/۲۸، پس از بحث و بررسی راجع به مفاد این مصوبه، آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی تشخیص نداد و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۶/۱۰۲/۱۹۲۵ مورخ ۱۳۹۶/۴/۲۸ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

*****

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۶/۴/۲۷

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۶/۴/۲۸

ماده واحده -

الف - مهلت تعهد و پرداخت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور اعم از وجوه نقد و اوراق بهادار، اسناد خزانه، اوراق مشارکت و سایر اسناد مالی اسلامی تا پایان شهریور ماه ۱۳۹۶ تمدید می‌گردد. مانده وجوه مصرف نشده اعتبارات فوق‌الذکر حداکثر تا دهم مهرماه ۱۳۹۶ به خزانه‌داری کل کشور واریز می‌شود.

ب - استفاده از اوراق اسناد خزانه اسلامی در کلیه مصارف مربوط به طرح‌ها و پروژه‌های مربوطه از جمله تملک اراضی بلامانع است.

پ -

▪ دیدگاه مغایرت

مطابق این مصوبه، مهلت تعهد و پرداخت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور تا پایان شهریورماه ۱۳۹۶ تمدید شده است. این حکم که در قالب طرح قانونی نمایندگان مجلس به تصویب رسیده، ضمن اینکه واجد ماهیت بودجه‌ای است، با تمدید مهلت تعهد و پرداخت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی قانون بودجه سال ۱۳۹۵، در عمل اصل ساله بودن قانون بودجه را مخدوش کرده است. به بیان دیگر، هدف اصلی از تهیه بودجه، تعیین دخل و خرج یک ساله‌ی کشور بر مبنای اولویت‌های مشخص است که مطابق اصل (۵۲) قانون اساسی توسط دولت تهیه می‌شود، این در حالی است که نمایندگان مجلس در این مصوبه، بدون توجه به نظر دولت، برخی از الزامات قانون بودجه را به مدت شش ماه بیشتر از مدت یک ساله‌ی قانونی تمدید کرده‌اند. بنابراین از آنجا که طبق اصل مزبور اولاً بودجه‌نویسی از صلاحیت‌های دولت است، نه مجلس و ثانیاً اصل بر ساله بودن قانون بودجه است، این مصوبه مغایر با اصل (۵۲) قانون اساسی است.

▪ دیدگاه عدم مغایرت

آنچه در این مصوبه در خصوص تمدید مهلت تعهد و پرداخت اعتبارات تملک دارایی‌های

سرمایه‌ای و مالی قانون بودجه سال ۱۳۹۵ کل کشور آمده، واجد ماهیت بودجه‌نویسی نیست؛ زیرا مطابق این مصوبه تغییری در احکام دخل و خرج بودجه‌ی سنواتی ایجاد نشده است؛ بلکه به دلیل اینکه در سال ۱۳۹۵، عملاً امکان پرداخت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی به صورت کامل وجود نداشته است، این مهلت به مدت شش ماه تمدید شده است، بنابراین این مصوبه اصل سالانه بودن بودجه را مخدوش نکرده و ماهیت بودجه‌نویسی ندارد، لذا مغایر اصل (۵۲) قانون اساسی محسوب نمی‌شود.

▪ نظر شورای نگهبان

این مصوبه مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

***

▪ نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه مجلس در خصوص طرح تمدید مهلت جذب اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی سال ۱۳۹۵ کل کشور، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.

مقام معظم رهبری حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

در دیدار با اعضای شورای نگهبان (۱۳۷۹/۴/۲۸):
«... شما استدلال دارید، اما این استدلال برای مجلس، گاهی معلوم نیست، گاهی برای مجمع تشخیص هم درست معلوم نیست، ... در حالی که خوب است در متن آن حکم اشاره‌ای به استدلال بشود و در یک محل یا جداگانه آن استدلال به تفصیل نوشته بشود.»

گزارش استدلالی

پژوهشکده شورای نگهبان

تهران، خیابان شهید بهشتی (ره)، خیابان شهید سرافراز

کوچه پنجم پلاک ۱۱ کد پستی: ۱۵۹۷۸۵۶۱۱۳

تلفن: ۰۲۱-۸۸۵۳۳۴۲۹

نمابر: ۰۲۱-۶۴۰۱۴۸۱۷

nashr-rc.ir

gcr.ac.ir